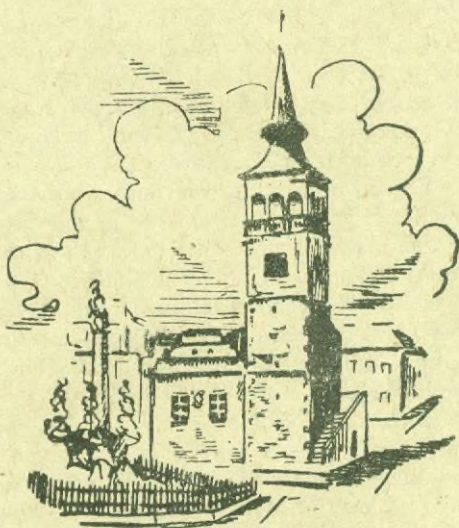

MĚSTSKÉ MUZEUM
V DOBRUŠCE

KVĚTEN 1965

Kulturní kalendář
DOBRUŠKA

Antonín Štěpán:

VZPOMÍNKA
NA DNY OSVOBOZENÍ DOBRUŠKY
PŘED DVACETI LETY

(Za pomoci dobrušské kroniky).

Jaro roku 1945 bylo předznamenáno i u nás vzrůstající nervozitou a napětím. V Dobrušce se už v únoru objevovali tzv. „národní hosté“, t. j. němečtí civilní utečenci z těch částí Evropy, která byla již osvobozena nezadržitelně postupující Rudou armádou.

„Měli na selských vozech tažených voly nebo koňmi naloženy nejnmutnější věci. Dne 28. února byli ubytováni ve všech stodolách v Solnické ulici.

Dne 7. března odpoledne přijelo jich do Dobrušky 135. Pocházeli z Thomaskirchenu (kraj Oblau), byli ubytováni v pavilónu v Archlebových sadech a Dobruška se musela starat o jejich stravování a umístění“.

Marně protektorátní úřady vyzývaly české obyvatelstvo, aby se k utečencům chovalo jako k „národním hostům“. Ti jistě pocítili, že jsou hosty vnucenými.

Dobrušské školy byly v této době přeměněny na lazarety, v továrnách se více stálo, než pracovalo. Tehdy všichni občané tohoto kraje bez výjimky lapali přímo po zprávách moskevského rozhlasu o postupu Rudé armády. Na okrajích města byly postaveny protitankové zátarasy, které měly Rudou armádu zdržet. Silniční uzávěry v Solnické ulici mezi čp. 59 a čp. 60, ve Svato-dušské ulici mezi čp. 319 a čp. 291 a v Domašínské ulici mezi čp. 342 a čp. 494 byly sice z masivních klád, ale našim lidem se zdály už směšné. Ti měli jiné zájmy.

„V noci ze soboty 14. dubna na neděli 15. dubna 1945 bylo přeřezáno mnoho telegrafních sloupů při silnici od Dobrušky k Rychnovu nad Kněžnou. Od jatek k Cháborům byly přeřezány téměř všechny sloupy.“

Každý z nás si přál, aby už válka skončila a nebyl si jist, zda poslední její dny přežije on a jeho milí bez úhony. Málo bylo těch, jimž by tehdy majetek byl bližší než život. Vždyť jsme čekali, že i přes nás se přezene fronta.

5. květen 1945 – jen české písně v pražském rozhlasu – to bylo i pro Dobrušku signálem. Lidé se stávali troufalejšími.

„Po dlouhé přestávce téměř 7 let, zavlály zase na domech v Dobrušce československé prapory v sobotu 5. května, a to o půl desáté hodině dopoledne. Se zdí

byly sbazovány německé firmy a reklamy a odstraňovány německé nápisy. Večer se sešla na radnici poprvé vojenská komise místního národního výboru.“

V neděli 6. května však bylo v Dobrušce vyhlášeno stanné právo. Okupanti naposled vycenili své zuby.

„Do 14 hodin dne 6. května musely být z budov snaty československé prapory, do 16 hodin musely být obnoveny německé nápisy na ukazatelích cest, na budovách dráhy, pošty a jiných veřejných institucích.“

Do kasáren bylo vzato 6 občanů jako rukojmí (zůstali tam do 8. května) a město jako by vymřelo. Od půl dvanácté dne 6. května procházely ulicemi ozbrojené německé hlídky, tu a tam se ozvala zastrašující střelba. Pracoviště však začala zet prázdnotou, pod zdánlivým klidem vřel život.

„V úterý dne 8. května za časného jitra opustila německá posádka Dobrušku definitivně. Tito vojáci přijeli do dobrušských kasáren dne 24. dubna 1945, koně měli ve stodolách v Solnické ulici. Předtím od 1. dubna 1945, kdy Němci ve 13 hodin z kasáren odjeli, byla kasárna bez vojáků a to do 24. dubna 1945. Lazaret, umístěný ve školní budově byl z Dobrušky odstěhován v noci na den 8. května.“

Násilím dušený život se začínal rozvíjet, nabývat na revoluční odvaze.

„V úterý 8. května a ve středu 9. května 1945 projížděly nebo procházely Dobruškou ustupující německé vojenské oddíly. Desítky našich lidí, vojáci i nevojáci, ozbrojení jen malými pistolemi, odzbrojovali tyto zbytky rozprášených německých armád před městem i v kasárnách.“

Nebyl však konec nebezpečí. Vždyť ještě umírali za svobodu lidé – sovětští i naši.

„Ve středu 9. května po 14. hodině projel městem esesácký oddíl 40 tanků v plné zbroji a střílel po vlajících rudých praporech. Přijel od Solnice.“

Praha již ve středu 9. května objímala své osvoboditele – hrdinné sovětské vojáky. My v Dobrušce jsme tak mohli učinit až ve čtvrtek.

„Dne 10. května, 5 minut před jedenáctou hodinou, přijeli též od Solnice naši osvoboditelé. Nelze vypovědět, s jakou radostí jsme vítali na náměstí představitele sovětské moci, plukovníka Šibalova, jeho doprovod a oddíly unavených a usmívajících se rudoarmejců.“

Do Dobrušky se začali vracet ti, kteří přežili dobu utrpení ve věznicích a koncentračních táborech.

Bohužel, většina ze zatčených se nevrátila. Jejich jména si připomeňte při návštěvě výstavy muzejních dokumentů a fotografií, pořádané k oslavě 20. výročí osvobození naší vlasti sovětskou armádou.

Po zlých sedmi létech přišla doba nadšení ze svobody, ale také doba pilné a radostné práce.

V Dobrušce byla hmatatelně cítit jednota všech složek obyvatelstva, nebylo malicherných sporů. To se také projevilo v rychlé obnově normálního života, v napravování škod způsobených válkou, v iniciativě všech složek Národní fronty v čele s KSČ, v touze dobrušských občanů mít město krásnější a živější.

P o z n á m k a : Kurzivou vytištěné řádky jsou vyňaty z dobrušské kroniky (kronikář s. Josef Cvrček).

POŘADY V KVĚTNU 1965

Sobota 1. května 1965

6.00 ranní budíček městem

9.00 řazení průvodu u ZDŠ v ul. Fr. Kupky

9.15 odchod májového průvodu městem

10.00 slavnostní projev na náměstí F. L. Věka

10.30 přehlídka alegorických vozů

11.00 koncert na náměstí F. L. Věka

14.00 tradiční prvomájový vínek na Cháborách

Úterý 4. května 1965 ve 20 hodin v sále ZK
v Sadech pionýrů

Slavnostní zasedání MěstNV

Sobota 8. května 1965 ve 20 hodin v sále ZK

v Sadech pionýrů divadelní představení souboru ZK
k 20. výročí osvobození ČSSR – Bratři Čapkové:
„Ze života hmyzu“

Komedie o 3 dějstvích s přehrou a prologem.

Neděle 9. května 1965 v 9 hodin

položení věnce

na hrob Rudarmejců v Bílém Újezdě.

Odjezd autobusu v 8.30 hod. z nám. F. L. Věka.

— ve 20 hodin v sále ZK v Sadech pionýrů
divadelní představení souboru ZK

„Ze života hmyzu“

Druhá hra v předplatném

Sobota 15. května 1965 v 19.30 hodin v sále ZK
v Sadech pionýrů
Žákovský hudební večer
Lidové školy umění v Dobrušce

Pátek 21. května 1965 v 17 a ve 20 hodin v sále ZK
v Sadech pionýrů divadelní představení členů
Městských divadel pražských
Manželství na zkoušku

V hlavních rolích: nár. umělec Karel Höger, laureát státní ceny, člen činohry Národního divadla, Zdenka Procházková, Svatopluk Beneš a další.

Večerní představení je třetí hra v předplatném.

Sobota 29. května 1965 ve 20 hodin v sále ZK
v Sadech pionýrů

Slavnostní koncert k 20. výročí osvobození ČSSR
V pořadu vystoupí pěvecké soubory JZK Třeběchovice p. Orebem, Vlasta a Dobroš ZK JAS Dobruška za doprovodu orchestru JZK Třeběchovice p. Orebem

Neděle 30. května 1965 na Sportovním stadiónu
v Dobrušce *okresková spartakiáda*

Program:

Dopolední zkoušky

13.00 hod. řazení průvodu u ZDŠ

13.30 hod. odchod průvodu na stadión

14.30 hod. zahájení spartakiády projevem

15.00 hod. začátek cvičení všech složek

V přestávce vystoupení svazarmovských modelářů

Od 1. května do 15. května 1965 bude uspořádána
ve velké zasedací síni MěstNV v Dobrušce

*Výstava dokumentů k 20. výročí osvobození
naší vlasti*

Změna programu vyhrazena. Po dobu stavebních úprav
v sále sokolovny kino MěstNV nepromítá.

VÝZNAMNÁ VÝROČÍ V KVĚTNU

9. květen 1945 – konečný den vítězného Pražského povstání, osvobození Československa Sovětskou armádou, mír po zničující válce vyvolané fašismem.

22. května 1885 zemřel *Viktor Hugo*, vynikající francouzský spisovatel, bojovník za práva svého lidu. V celém světě proslul svými romány – *Bídníci*, *Chrám Matky Boží*, *Devadesát tři* a j. většinou s náměty ze vzrušujících let francouzské historie. Narozen r. 1802.
22. května 1905 se narodil zasloužilý umělec *Vilém Závada*. Pesimistické pocity osamění v prvních sbírkách básní vystřídal po druhé světové válce poezie spjatá se společenským přerodem. Z jeho rozsáhlé činnosti si jmenujme knihy *Panny chida*, *Hradní věž*, *Povstání z mrtvých*, *Polní kvítí*.
24. května 1905 se narodil *Michail Šolochov*, mladý klasik moderní sovětské prózy. Rozpory, které zmítaly ruskou zemí při velkých společenských proměnách, se staly námětem jeho mistrovských knih – *Tichý Don*, *Rozrušená země*, *Azurová step*, *Osud člověka*.
25. května 1900 se narodil národní umělec *Vítězslav Nezval*, náš nejvýznamnější básník nové doby. Živě se účastnil pokrokových kulturních akcí za první republiky, byl pilířem avantgardy, stál všude, kde šlo o nové, průbojné myšlenky a směry v umění. Dílo Nezvalovo je rozsáhlé, obsahuje básně, dramata, eseje, romány – *Sbohem a šáteček*, *Básně noci*, *Praha s prsty deště*, *Absolutní hrobař*, *Manon Lescaut*, *Schovávaná na schodech*, *Zpěv míru* atd. Nezval měl rozhodující vliv na vývoj nové poezie u nás. Zemřel r. 1958.
26. května 1910 se narodil *Oldřich Mikulášek*. Obohatil českou poezii novými osobitými prvky, varuje před klidem, který by znamenal cestu zpátky a smrt. Jeho knihy: *Ortely a milosti*, *Krajem táhne prašivec*, *Divoké kačeny*, *Svlékání hadů* – patří k nejvýraznějším dílům naší mladé poezie.

KULTURNÍ ZPRAVODAJ DOBRUŠKY

vydává Kulturní komise MěstNV v Dobrušce pravidelně v prvních dnech měsíce. Uzávěrka pro každý měsíc do 15.

Změna programu vyhrazena.

Mtz 415 — N-0751371